

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра готельно-ресторанної справи та туризму

ЗАТВЕРДЖЕНО

Факультет захисту рослин,
біотехнологій та екології
“28” травня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ЕКОНОМІКА І ОРГАНІЗАЦІЯ АГРАРНОГО СЕРВІСУ

Галузь знань	Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина»
Спеціальність	Н1 «Агрономія»
Освітня програма	«Карантин рослин»
Факультет	Захисту рослин, біотехнологій та екології
Розробник	Стефанія МОСІЮК, доцент кафедри готельно-ресторанної справи та туризму к.е.н., доцент

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

На сучасному етапі реформування аграрного виробництва неможливе без створення його інфраструктури. Аграрне виробництво як і його інфраструктура повинні мати ринковий характер та функціонувати в конкретному середовищі, що дозволить привести в дію їх мотиваційні важелі, забезпечить високу ефективність виробничої та обслуговуючої сфер. На практиці економічні взаємовідносини між ними реалізуються через систему матеріально-технічного забезпечення та надання виробничих послуг аграрному виробництву. Завданням дисципліни є поглиблення знань студентів у галузі економічних взаємовідносин у сфері виробничого обслуговування на аграрному ринку, а саме ознайомити студентів з економічними основами аграрного сервісу, класифікацією та функціональними особливостями агросервісних підприємств; моделями організації сервісного обслуговування виробників, навчити здійснювати планування, оцінку ефективності та управління розвитком аграрного сервісу, сприяти розвитку навичок прийняття управлінських рішень у сфері агросервісу тощо.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>Магістр</i>	
Спеціальність	Н1 «Агрономія»	
Освітня програма	<i>Карантин рослин</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	<i>Екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	2	
Семестр	3	
Лекційні заняття	<i>15 год.</i>	<i>6 год</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>15 год.</i>	<i>6 год</i>
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	<i>60 год.</i>	<i>78 год</i>
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	<i>2 год.</i>	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою дисципліни „Економіка та організація аграрного сервісу” є оволодіння майбутніми спеціалістами знаннями з питань ефективного виробничого обслуговування сільськогосподарських підприємств різних форм власності і господарювання, формування розуміння сутності організації та взаємозв’язку між підприємством та споживачем на ринку. На сучасному етапі особливого значення набуває освоєння фахівцями системи економічних взаємовідносин у процесі виробничого обслуговування.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність особи розв’язувати складні задачі і проблеми у сфері захисту і карантину рослин при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК02. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК07. Здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети.

Спеціальні компетентності:

СК01. Здатність збирати та аналізувати релевантні дані, включно з аерозондуванням і моніторингом, та аналізувати релевантні компетентності дані, у тому числі за допомогою сучасних методів аналізу даних і спеціалізованого програмного забезпечення.

СК02. Здатність розробляти та реалізовувати програми і проєкти у сфері захисту і карантину рослин з урахуванням усіх аспектів вирішуваної проблеми, зокрема, технічних, з використанням GPS-навігації, виробничі, експлуатаційні, комерційні, правові, питання охорони праці та навколишнього середовища.

Програмні результати навчання навчальної дисципліни:

РН02. Відшукувати потрібну інформацію у науково-технічній літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати і оцінювати наявну інформацію.

РН03. Здійснювати техніко-економічні розрахунки проєктно-конструкторських рішень, аналізувати та оцінювати їх ефективність, екологічні та соціальні наслідки на коротко- та довгострокову перспективу.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							Заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 1. Основи організації аграрного сервісу													
Тема 1. Економічні основи аграрного сервісу		9	1	1	-	-	7	9	1		-	-	8
Тема 2. Організаційні моделі аграрного сервісу		9	1	1	-	-	7	10		1	-	-	9
Тема 3. Маркетинг аграрних послуг		11	2	2	-	-	7	11	1	1	-	-	9
Тема 4. Стратегічне планування в аграрному сервісі		11	2	2	-	-	7	11	1	1	-	-	9

Разом за змістовим модулем 1	40	6	6	-	-	28		3	3	-	-	35
Змістовний модуль 2. Економіка аграрного сервісу												
Тема 5. Інновації та технології в аграрному сервісі	8	1	1	-	-	6	9	1		-	-	8
Тема 6. Ціни, тарифи, прибуток у сфері аграрного сервісу.	10	2	2	-	-	6	9		1	-	-	8
Тема 7. Ризики та управління в аграрному сервісі	11	2	2	-	-	7	11	1	1	-	-	9
Тема 8. Економічна оцінка діяльності підприємств аграрного сервісу	11	2	2	-	-	7	10		1	-	-	9
Тема 9. Соціально-економічний розвиток сільських територій та аграрний сервіс	10	2	2	-	-	6	10	1		-	-	9
Разом за змістовим модулем 2	50	9	9	-	-	32	66	3	3	-	-	43
Усього годин	90	15	15	-	-	60	90	6	6	-	-	78

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Економічні основи аграрного сервісу	1
2	Організаційні моделі аграрного сервісу	1
3	Маркетинг аграрних послуг	2
4	Стратегічне планування в аграрному сервісі	2
5	Інновації та технології в аграрному сервісі	1
6	Ціни, тарифи, прибуток у сфері аграрного сервісу.	2
7	Ризики та управління в аграрному сервісі	2
8	Економічна оцінка діяльності підприємств аграрного сервісу	2
9	Соціально-економічний розвиток сільських територій та аграрний сервіс	2

4. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Економічні основи аграрного сервісу	1
2	Організаційні моделі аграрного сервісу	1

3	Маркетинг аграрних послуг	2
4	Стратегічне планування в аграрному сервісі	2
5	Інновації та технології в аграрному сервісі	1
6	Ціни, тарифи, прибуток у сфері аграрного сервісу.	2
7	Ризики та управління в аграрному сервісі	2
8	Економічна оцінка діяльності підприємств аграрного сервісу	2
9	Соціально-економічний розвиток сільських територій та аграрний сервіс	2

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Економічні основи аграрного сервісу	7
2	Організаційні моделі аграрного сервісу	7
3	Маркетинг аграрних послуг	7
4	Стратегічне планування в аграрному сервісі	7
5	Інновації та технології в аграрному сервісі	6
6	Ціни, тарифи, прибуток у сфері аграрного сервісу.	6
7	Ризики та управління в аграрному сервісі	7
8	Економічна оцінка діяльності підприємств аграрного сервісу	7
9	Соціально-економічний розвиток сільських територій та аграрний сервіс	6

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;

7. Методи навчання:

- метод практико-орієнтованого навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно з чинним «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Змістовий модуль 1. Основи організації аграрного сервісу		
Практична робота 1. Економічні основи аграрного сервісу	<i>PH02, PH03</i> Вмітиме аналізувати сутність аграрного сервісу як важливої складової агропромислового виробництва; розумітиме вплив економічних факторів на ефективність функціонування сервісних структур; використовуватиме економічні показники для обґрунтування доцільності розвитку аграрного сервісу (<i>ЗК01, ЗК02, СК01, СК02</i>)	15

Практична робота 1. Організаційні моделі аграрного сервісу	<i>PH03</i> Вмітиме оцінювати організаційно-правові форми агросервісних підприємств; розробляти ефективні моделі організації сервісу залежно від розміру господарств та регіону; обґрунтовуватиме вибір структури управління в сервісних компаніях (<i>ЗК02, ЗК07, СК01</i>)	15
Практична робота 2. Маркетинг аграрних послуг	<i>PH02</i> Визначатиме ринкові потреби у спеціалізованих аграрних послугах; планувати маркетингову стратегію для сервісного підприємства, з урахуванням цільових клієнтів; вмітиме застосовувати сучасні підходи до просування аграрних послуг (<i>ЗК01, ЗК07, СК01</i>)	15
Практична робота 3. Стратегічне планування в аграрному сервісі	<i>PH03</i> Вмітиме розробляти стратегічні цілі розвитку підприємства аграрного сервісу; застосовувати методи SWOT-аналізу, прогнозування та стратегічного моніторингу; оцінювати наслідки управлінських рішень на майбутній розвиток організації (<i>ЗК02, ЗК07, СК01</i>)	15
Самостійна робота		10
Модульна контрольна робота 1		30
Всього за модулем 1		100
Змістовний модуль 2. Економіка аграрного сервісу		
Практична робота 4. Інновації та технології в аграрному сервісі:	<i>PH02, PH03</i> Знатиме сучасні технологічні рішення для підвищення якості сервісу; обґрунтовуватиме доцільність впровадження інновацій на основі техніко-економічних розрахунків; вмітиме використовувати спеціалізоване програмне забезпечення для аналізу ефективності технологій (<i>ЗК01, СК01</i>)	15
Практична робота 5. Ціни, тарифи, прибуток у сфері аграрного сервісу.	<i>PH03</i> Вмітиме здійснювати розрахунок собівартості, тарифів та оптимальної ціни на послуги; аналізувати вплив ціни на конкурентоспроможність та прибутковість підприємства; здійснюватиме прогноз дохідність сервісної діяльності залежно від обсягів та сезонності (<i>ЗК02, СК01</i>)	15
Практична робота 6. Ризики та управління в аграрному сервісі	<i>PH03</i> Вмітиме ідентифікувати основні ризики у сфері сервісного обслуговування (економічні, екологічні, соціальні); застосовувати підходи до управління ризиками та мінімізації їх наслідків; аналізувати ефективність страхування, резервування та диверсифікації у ризикових умовах (<i>ЗК02, СК01</i>)	15
Практична робота 7. Економічна оцінка діяльності підприємств аграрного сервісу	<i>PH02, PH03</i> Вмітиме виконувати аналіз фінансових показників діяльності сервісних компаній; розраховувати рентабельність, оборотність, ефективність використання ресурсів; обґрунтовувати управлінські рішення щодо підвищення ефективності (<i>ЗК02, СК01</i>)	10
Практична робота 7. Соціально-економічний розвиток сільських	<i>PH03</i> Вмітиме визначати роль аграрного сервісу у розвитку сільських громад; знатиме механізми соціально відповідального підприємництва в агросекторі; здійснюватиме аналіз впливу сервісу на	5

територій та аграрний сервіс	зайнятість, добробут, екологію та сталість територій (ЗК01, ЗК07, СК01, СК02)	
Самостійна робота		10
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота		(M1+M2)/2*0,7≤70
Екзамен		30
Всього		(Навчальна робота + залік) ≤100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени / заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення

Електронний навчальний курс дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - : <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=763>

Конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді).

10.Рекомендовані джерела інформації

1. Мосіюк С.І., Мосіюк І.П. Методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни «Економіка і організація агросервісу» для студентів заочної форми навчання.- К.: НУБіП України, 2019,8др.арк.

2. Mosiyuk S.I., Mosiyuk I.P. Methodical instructions in the discipline "Economics and organization of agro service", К.: НУБіП України, 2021, 9 др.арк.

3. Mosiyuk S.I. Course of lectures on the discipline "Economics and organization of agro service",
К.: НУБіП України, 2025, 10 др.арк

Інформаційні ресурси

1. www.agroua.net - Національний університет біоресурсів і природокористування України.
2. www.usaid.com - Агентство США з міжнародного розвитку.
3. www.lol.org.ua - Проект аграрного маркетингу.
4. www.farm.org - Програма реформування та модернізації сільськогосподарського сектору України.
5. www.aiaee.org - Міжнародна асоціація аграрної екстеншн-освіти.
6. www.greentour.com.ua – спілка Зеленого туризму.
7. www.gromada.ks.ua - Кредитна спілка „Громада”.
8. www.icp.org.ua - Інститут розвитку.
9. www.meta-ukraine.com. - Пошуковий